ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1951

Vyhlásené: 10.10.1951 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

**Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.**

**77.**

**Vládne nariadenie**

zo dňa 11. septembra 1951

**o stredných zdravotníckych pracovníkoch.**

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 4 ods. 1 zákona č. 170/1950 Sb., o zdravotníckych povolaniach:

**§ 1.**

(1) Úlohou stredných zdravotníckych pracovníkov je spolupracovať na jednotnej, hodnotnej a účelnej zdravotnej starostlivosti o človeka tým, že mu pod odborným vedením, alebo podľa povahy práce samostatne, svedomite poskytujú ten druh zdravotnej služby, na ktorý sú odborne vyškolení a vycvičení, a dbať pritom o sústavné zvyšovanie zdravotnej úrovne a zdravotného uvedomenia ľudu. Tieto úlohy plnia predovšetkým v zariadeniach štátnej zdravotnej starostlivosti.

(2) Strední zdravotnícki pracovníci sú: zdravotná sestra, detská sestra, pôrodná asistentka, diétna sestra, rehabilitačný pracovník, sanitárny pracovník, zdravotný laborant, röntgenologický laborant, lekárenský laborant, zubný laborant a očný optik; tento okruh stredných zdravotníckych pracovníkov možno vykonávacími predpismi prispôsobovať potrebám štátnej zdravotnej starostlivosti.

**§ 2.**

Zdravotná sestra pracuje vo všetkých odboroch ochrannej i liečebnej starostlivosti. V liečebno-preventívnych zariadeniach lôžkových i ambulantných poskytuje odbornú ošetrovateľskú starostlivosť jednak samostatne, jednak podľa pokynov lekára, a spolupracuje pri lekárskom vyšetrovaní, ošetrovaní a poskytovaní zdravotníckych pokynov. Pri návštevnej službe v rodinách a na pracoviskách vyhľadáva osoby potrebujúce zdravotnú starostlivosť, sústavne sleduje zdravotný stav obyvateľstva alebo jeho jednotlivých skupín, zisťuje sociálne a zdravotné podmienky ich života a vykonáva ochranu ich zdravia ako radou a sprostredkovaním nápravy zistených závad, tak i potrebnými ošetrovateľskými zákrokmi a dozorom na zachovávanie lekárových rád. Zúčastňuje sa na zdravotno-osvetovej činnosti výchovou jednotlivcov i skupín v odbore svojej pôsobnosti, spolupracuje pri výchove zdravotníckeho dorastu a pri zdravotníckom výskume.

**§ 3.**

Detská sestra pracuje vo všetkých odboroch ochrannej, liečebnej a zdravotno-výchovnej starostlivosti o deti do 15 rokov, predovšetkým však o dojčatá a batoliatka. V liečebných a ošetrovacích ústavoch vykonáva základné vyšetrovania diagnostické, ošetruje deti jednak samostatne, jednak podľa pokynov lekára, kontroluje dojčenie a dozerá na hygienu matiek, ktoré sú s deťmi v ústave, a pripravuje výživu pre umele živené dojčatá. V zdravotníckych strediskách sa zúčastňuje na lekárskom vyšetrovaní detí a poskytuje pod vedením lekára ošetrenie a rady o

životospráve. Pri návštevnej službe v rodinách a v školách sústavne sleduje zdravotný stav detí a vplyv prostredia na ich vývoj, dozerá na dodržiavanie hygienických pravidiel a na dodržiavanie individuálnych lekárových rád; vykonáva potrebné zákroky ošetrovateľské, vyhľadáva a zisťuje zdravotnícke závady a stará sa o ich odstránenie. Na všetkých úsekoch svojej práce sa stará o duševný vývoj detí a o ich hygienickú výchovu. Vykonáva ľudovýchovu vo svojom odbore, zúčastňuje sa na výchove zdravotníckeho dorastu a zdravotníckeho výskumu.

**§ 4.**

Pôrodná asistentka sa stará o ženy s hľadiska materstva. V lôžkových ústavoch a zariadeniach poskytuje pomoc pri pôrode pod vedením lekára a ošetruje matky po pôrode. V pôrodníckych obvodoch sleduje tehotné ženy v domácnostiach, pracuje v zdravotníckych strediskách a poskytuje samostatne pomoc pri pôrodoch v domácnosti; pri patologických pôrodoch sa postará o privolanie lekára a poskytne pomoc do jeho príchodu alebo do odvezenia rodičky do nemocnice. Ošetruje šestonedieľky a novorodencov. Pri každej svojej práci vychováva ženy k materstvu, propaguje hygienu ženy, dojčenie a správne ošetrovanie dojčaťa; zúčastňuje sa na výchove zdravotníckeho dorastu.

**§ 5.**

Diétna sestra zabezpečuje najmä v liečebných a ošetrovacích ústavoch a kúpeľoch podľa pokynov lekára, aby bola hygienicky pripravovaná a podávaná hodnotná a vhodná strava. Sostavuje jedálne lístky pre diéty každého druhu. Sleduje účinky predpísaných diét na ošetrovaných a ich choroby a podáva o tom zprávy ošetrujúcemu lekárovi. Propaguje zásady správnej výživy a zúčastňuje sa v tomto odbore na zdravotníckej výchove jednotlivcov a skupín obyvateľstva, i na výchove zdravotníckeho dorastu.

**§ 6.**

Rehabilitační pracovníci sa starajú o zachovanie a navrátenie pracovnej schopnosti, keď bola ohrozená alebo snížená úrazom, nemocou, alebo inými zdraviu škodlivými príčinami, tým, že aktivizujú duševné a telesné schopnosti nemocných a rekonvalescentov, hlavne v rehabilitačných staniciach, ústavoch a poprípade v závodných zariadeniach. Sú to podľa prostriedkov, ktoré na ten cieľ používajú: fyzioterapeuti, cvičitelia liečebného telocviku a inštruktori liečby prácou. Rehabilitační pracovníci pôsobia na nemocného aj so stránky výchovnej, výukovej i politickej, aby posilnili jeho vôľu začleniť sa opäť úplne do života.

**§ 7.**

Sanitárny pracovník pomáha pri plnení a kontrole hygienických a protiepidemických opatrení tým, že pod vedením lekára hygienika stará sa o odstraňovanie závad v odbore hygieny a v boji proti prenosným nemociam. Zúčastňuje sa na shromažďovaní štatistických podkladov potrebných pre plánovanie a kontrolu hygienickej a protiepidemickej starostlivosti, a na zdravotno-osvetovej práci v tomto odbore.

**§ 8.**

Zdravotní laboranti vykonávajú odborné laboratórne práce v laboratóriách nemocníc, zdravotníckych stredísk a výskumných, kontrolných a iných zdravotníckych ústavov a zariadení. Odoberajú a spracúvajú materiál pre mikrobiologické vyšetrovania, vykonávajú chemické analýzy, zúčastňujú sa na výchove laboratórneho dorastu a vedú záznamy pre vedecké spracovanie. Pracujú v odbore biochémie, mikrobiologie, hematologie a histologie.

**§ 9.**

Röntgenologický laborant pracuje na röntgenologických oddeleniach a v laboratóriách zdravotníckych ústavov a zariadení. Zhotovuje röntgenové snímky a podľa pokynov lekára vykonáva liečbu röntgenom a rádiovým ožarovaním.

**§ 10.**

Lekárenský laborant vykonáva v laboratóriách práce v odbore výroby, prípravy a kontroly liečiv. Má v evidencii liečivá s expiračnou dobou a stará sa o ich včasnú výmenu. Stará sa o odborné skladovanie hromadne vyrábaných liekov. Pripravuje zásobné preparáty. Spolupracuje pri príprave liekov a diagnostických a injekčných roztokov; sterilizuje. Môže podľa okolností vykonávať taxáciu a sostavovanie účtov i bežnú administratívnu prácu v lekárňach.

**§ 11.**

Zubný laborant vykonáva všetky technické práce v zubných laboratóriách. Zhotovuje umelé zubné náhrady každého druhu a z rôzneho materiálu podľa individuálneho riešenia. Zhotovuje obturátory a ortodontické aparáty.

**§ 12.**

Očný optik zhotovuje podľa lekárskeho predpisu pre očné chyby korekčné prostriedky a očné protézy, a prispôsobuje ich individuálnym potrebám pacientov; spolupracuje pri konštrukciách očných vyšetrovacích a liečebných prístrojov.

**§ 13.**

(1) Stredné zdravotnícke povolanie môže vykonávať československý občan, ktorý je bezúhonný, telesne a duševne spôsobilý na výkon svojho povolania a získal odbornú spôsobilosť.

(2) Ministerstvo zdravotníctva môže povoliť výkon stredného zdravotníckeho povolania cudzincovi alebo tomu, kto získal odborné vzdelanie alebo výcvik v cudzine, ak sú podľa svojho vzdelania a výcviku, poprípade praktickej činnosti spôsobilí na výkon tohto povolania; toto povolenie môže Ministerstvo zdravotníctva viazať na úspešný výkon skúšky.

**§ 14.**

Aby strední zdravotnícki pracovníci mohli dobre plniť svoje úlohy, najmä aby sa zabezpečilo, že úroveň ich odbornej práce bude sa stále zvyšovať a prispôsobovať súčasnému stavu vedy, zúčastňujú sa na ďalšom školení a výcviku; na úspešný výsledok tohto školenia alebo výcviku možno viazať možnosť ďalšieho výkonu povolania stredného zdravotníckeho pracovníka. Školenie a výcvik vedie Ministerstvo zdravotníctva po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi.

**§ 15.**

(1) Pôsobisko stredných zdravotníckych pracovníkov určuje a mení krajský národný výbor podľa smerníc Ministerstva zdravotníctva tak, aby bolo v súlade s jednotným hospodárskym plánom. Ak ide o premiestenie stredného zdravotníckeho pracovníka na pôsobisko v inom kraji - s výnimkou prípadov, keď toto premiestenie bolo zúčastnenými krajskými národnými výbormi dohodnuté -, alebo ak to vyžaduje dôležitý všeobecný zdravotný záujem, určuje jeho pôsobisko Ministerstvo zdravotníctva po vypočutí zúčastnených krajských národných výborov.

(2) Pri určovaní pôsobiska dbá krajský národný výbor poprípade Ministerstvo zdravotníctva najmä na to, aby bola zabezpečená zdravotná starostlivosť o poistencov, zvlášť však zdravotná starostlivosť o pracujúcich na závodoch.

**§ 16.**

Krajský národný výbor, poprípade Ministerstvo zdravotníctva môže uložiť strednému zdravotníckemu pracovníkovi pri určení pôsobiska alebo kedykoľvek neskoršie určitý pracovný záväzok v odbore štátnej zdravotnej starostlivosti, a ak to vyžaduje dôležitý všeobecný zdravotný záujem, aj osobitné úlohy na čas mimoriadnej potreby.

**§ 17.**

Krajský národný výbor zakáže strednému zdravotníckemu pracovníkovi výkon povolania, ak nesplňuje podmienky určené v § 13. Rovnaké opatrenie môže krajský národný výbor urobiť aj u stredného zdravotníckeho pracovníka, ktorý neplní povinnosti uložené mu zákonom o zdravotníckych povolaniach alebo predpismi vydanými podľa neho.

**§ 18.**

O náhradách za výdavky, ktoré vzniknú strednému zdravotníckemu pracovníkovi prevzatím povinností uložených mu podľa zákona o zdravotníckych povolaniach a predpisov vydaných podľa neho, platia predpisy o náhradách cestovných, sťahovacích a iných výdavkov, poprípade predpisy o náhradách výdavkov účastníkom školenia.

**§ 19.**

Ustanovenia §§ 15 až 18 sa nevzťahujú na stredných zdravotníckych pracovníkov brannej moci. Na stredných zdravotníckych pracovníkov Sboru národnej bezpečnosti alebo Sboru väzenskej stráže sa vzťahujú ustanovenia §§ 15 až 18 len pokiaľ ide o výkon ich povolania mimo tohto služobného (pracovného) pomeru; pri určovaní pôsobiska a pri ukladaní pracovných záväzkov a mimoriadnych úloh sa týmto stredným zdravotníckym pracovníkom umožní nerušené plnenie povinností vyplývajúcich z ich služobného (pracovného) pomeru.

**§ 20.**

(1) Bližšiu úpravu výkonu povolania stredných zdravotníckych pracovníkov, s výnimkou stredných zdravotníckych pracovníkov brannej moci, Sboru národnej bezpečnosti a Sboru väzenskej stráže, ako aj prispôsobovanie okruhu stredných zdravotníckych pracovníkov potrebám štátnej zdravotnej starostlivosti vykonáva Ministerstvo zdravotníctva po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a v súčinnosti s jednotnou odborovou organizáciou; najmä vydá podrobnejšie predpisy

a) o úlohách a rozsahu činnosti jednotlivých skupín stredných zdravotníckych pracovníkov, a o odchýlkach v ich označení,

b) o ich odbornej spôsobilosti a o ich ďalšom školení a výcviku,

c) o ich rozmiesťovaní.

(2) Bližšiu úpravu výkonu povolania stredných zdravotníckych pracovníkov Sboru národnej bezpečnosti a Sboru väzenskej stráže vykonajú všeobecnými právnymi predpismi ministerstvá národnej bezpečnosti a spravodlivosti po dohode s Ministerstvom zdravotníctva.

**§ 21.**

Opatrenia urobené v shode s ustanoveniami tohto nariadenia pred jeho účinnosťou platia ako opatrenia urobené na jeho vykonanie.

**§ 22.**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho ministri zdravotníctva, národnej obrany, národnej bezpečnosti a spravodlivosti po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

**Zápotocký v. r.**

**arm. gen. Dr. Čepička v. r.**

**Kopřiva v. r.**

**Plojhar v. r.**

**Dr. Rais v. r.**

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.